

NEDEN

ÖZBEKİSTAN

YATIRIM KILAVUZU

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ YATIRIMLARDAN
SORUMLU DEVLET KOMİTESİ

Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev tarafından onaylanan "Özbekistan Cumhuriyeti'nin 2017-2021 Yıllarında Geliştirilmesine Yönelik Eylemler Stratejisi"; ülkenin rekabet avantajlarının artırılması, makroekonomik istikrarın güçlendirilmesi, yüksek hızlı ekonomik büyümenin sürdürülmesi ve ekonominin liberalleşmesini amaçlamaktadır.

Strateji Belgesi ile tarımın modernizasyonu ve gelişimi, ekonomide devletin varlığını azaltmaya yönelik kurumsal ve yapısal reformların sürdürülmesi, özel mülkiyetin stratejik rolünün güçlendirilmesi ve haklarının korunması, küçük işletmeler ve özel girişimciliğin geliştirilmesi, bölgelerin dengeli ve uyumlu bir şekilde gelişmesi, yabancı yatırımların aktif şekilde ülkeye çekilmesi ve genel yatırım ortamının iyileştirilmesi görevleri belirlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

I. ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ YATIRIMLARDAN SORUMLU DEVLET KOMİTESİ	5
II. NEDEN ÖZBEKİSTAN'A YATIRIM YAPILIR?	9
• MAKRO İKTİSAT	10
• PAZARA ERİŞİM	10
• GSYİH	11
• ENDÜSTRİ ÇEŞİTLİLİĞİ	11
III. ÖZBEKİSTAN'A İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER	13
• İŞGÜCÜ PİYASASI	14
• TİCARET VE YATIRIM	15
• İHRACAT	16
• YABANCI YATIRIMLAR	17
• ÖZEL SEKTÖR	17
• VERGİLENDİRME VE LİSANS	18
• ÖZBEKİSTAN'DA YABANCI SERMAYELİ ŞİRKETLER	18
• ULAŞTIRMA VE İLETİŞİM	19
* TAŞIMACILIK	19
* DEMİRYOLU AĞI	20
* OTOYOLLAR	20
• DİJİTAL ALTYAPI	21
IV. SERBEST EKONOMİK BÖLGELER	23
V. ENDÜSTRİYEL SEKTÖRLERDE YATIRIM FIRSATLARI	27
• ECZACILIK	28
• TEKSTİL ENDÜSTRİSİ	29
• TURİZM	30
• KİMYA SANAYİ	32

I

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ YATIRIMLARDAN SORUMLU DEVLET KOMİTESİ

Mart 2017'de Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev, "Özbekistan Cumhuriyeti Yatırımlardan Sorumlu Devlet Komitesinin Oluşturulması Hakkında Kararname"yi imzaladı. Kararname ile oluşturulan "Devlet Yatırım Komitesi" Özbekistan Cumhuriyeti'nin yatırım politikasını ve yabancı sermaye uygulamalarını koordine etme sorumluluk ve yetkisine sahip tek devlet organı oldu.

Devlet Yatırım Komitesi'nin görevleri, Özbekistan Cumhuriyeti'nin yatırım potansiyelini geliştirmek amacıyla yatırım ortamının iyileştirilmesi, yabancı yatırımların çekilmesi için elverişli koşulların oluşturulması, uluslararası finans kuruluşları ile işbirliğinin genişletilmesi ve yabancı yatırımların verimliliğinin artırılması olarak belirlendi.

DEVLET YATIRIM KOMİTESİ- .. MİSYONU

Devlet Yatırım Komitesi'nin amacı Özbekistan'da yatırım faaliyetlerini teşvik etmek, genişletmek ve kolaylaştırmaktır. Komite yabancı yatırımcılara yeni yatırım fırsatları sunarak stratejik ortaklıkları ve ilişkileri geliştirmek için çalışmaktadır.

DEVLET YATIRIM KOMİTESİNİN GÖREVLERİ

Hem mevcut hem de potansiyel yabancı yatırımcılar için tek makam olarak Devlet Yatırım Komitesi'nin aşağıdaki gibi ana görevleri belirlenmiştir :

- Yabancı yatırımların çekilmesi;
- Özbekistan Cumhuriyeti bölgelerinde ve ekonominin ana sektörlerinde yatırım faaliyetlerini teşvik etmek;
- Özbekistan Cumhuriyeti yatırım ortamının iyileştirilmesini sağlamak;
- Doğrudan yabancı yatırımların katılımıyla şirketlerin geliştirilmesine katkıda bulunmak;
- Devletin yıllık yatırım programlarının hazırlanmasına ve bölgesel yatırım programlarının izlenmesine katılmak;
- Özbekistan'da ve yurtdışında yatırım forumları, konferans ve seminerleri organize etmek;
- Yatırım projelerinin uygulanması kapsamında teknolojik ekipmanların satın alma ihalelerinin gerçekleştirilmesine katılmak;
- Donanımlar için fiyat parametreleri kısmında ithalat sözleşmelerinin, teknolojilerin ve "anahtar teslimi" projelerin satın alma sözleşmelerinin bilirkışı incelenmesini yapmak;
- Araştırma ve tasarım enstitülerinin faaliyetlerinin eşgüdümü ve yabancı yatırımlarla yatırım projelerinin fizibilite raporlarını hazırlamak;
- Özbekistan'daki yatırım faaliyetleri için uygun koşulların yaratılması ve yabancı yatırımcıların katılımını düzenleyen yasal çerçevenin iyileştirilmesi amacıyla "yol haritaları" geliştirmek ve uygulamak.

YASAL ÇERÇEVE

Kendi yetki dairesine alınan ve yasal nitelikte olan Özbekistan Cumhuriyeti Yatırımlardan Sorumlu Devlet Komitesi Kararları, mülkiyet hakkı ve devlet kurumuna tabiiyetine rağmen, devletin idari ve ekonomik yönetim makamları, kamu kurumları yerel yönetimler ve ticari kuruluşlar için bağlayıcıdır.

Yatırımlarla ilgili Özbekistan Devlet Komitesi, Bakanlar Kurulunun bir parçasıdır. Komite, bankacılık ve finansal sistemler, ekonomik gelişme, yapısal reformlar ve yatırımlarla ilgili konularda yetkiye sahip olup, Başbakan Yardımcısı C. Kuşkarov başkanlığında endüstriyel serbest ekonomik bölgelerin ve diğer faaliyetlerin koordinasyonunu sağlar.

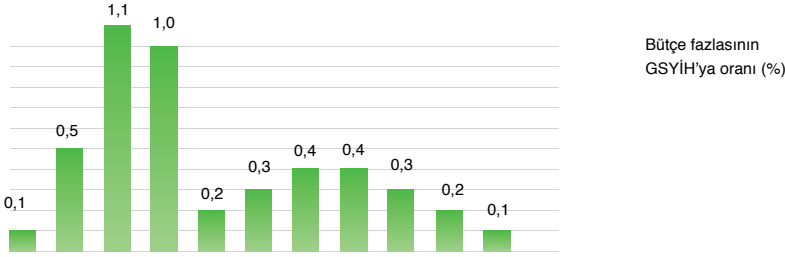

II

NEDEN ÖZBEKİSTAN?

MAKRO EKONOMİK İSTİKRAR

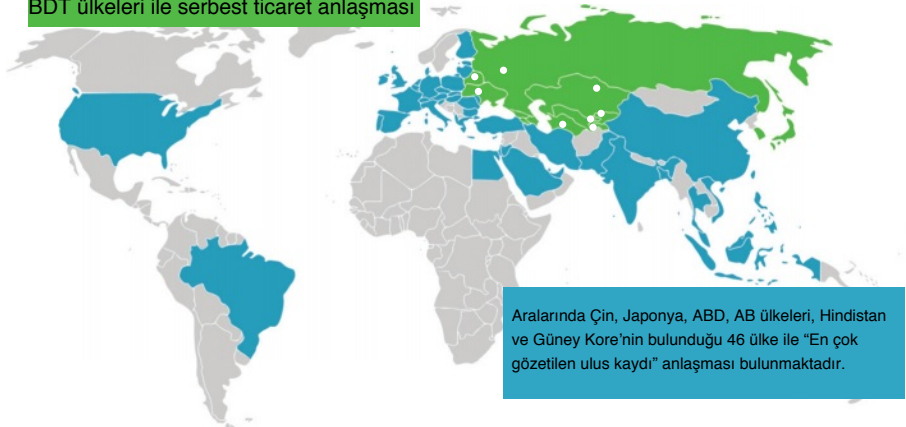
Özbekistan'ın ayırt edici özelliği siyasi ve makroekonomik istikrara sahip olmasıdır. Özbekistan, bağımsızlığına kavuştuğu tarihten bu yana geçen 26 yılda, ciddi bir kriz ve siyasi huzursuzluktan etkilanmemiştir. Aralık 2016'da düzenlenen seçimlerin demokratik ve şeffaf bir şekilde sonuçlanması, istikrarın ve ülke yönetiminin demokratik değerler ve ilkelere bağlılığının bir göstergesidir. Özbekistan, 2016 yılında 455 milyon ABD Doları tutarında ticaret fazlası vermiştir. 2006-2016 yılları arasındaki dönemde, Özbekistan'ın ortalama ticaret fazlası 808,26 milyon ABD Doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Sürdürülebilir ekonomik büyümenin bir diğer göstergesi düşük dış borç tutarı olup, dış borçların GSYİH'ya oranı yüzde 18,5'i aşmamaktadır. 2014 yılından bu yana sıfıra yakın seyreden kamu iç borçlanması, sağlıklı para ve maliye politikalarının göstergesidir. Özbekistan bütçesi son on yıldır, ödemeler dengesi ise son 14 yıldır fazla vermektedir. Ülkenin döviz rezervleri 24 aylık ithalatı karşılayacak düzeydedir.

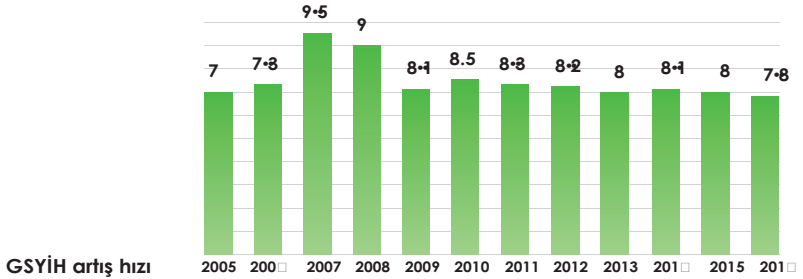
PAZARA ERİŞİM

Özbekistan, Orta Asya nüfusunun yaklaşık yarısını oluşturan 32 milyondan fazla nüfusu ile bölgedeki en geniş tüketici pazarını oluşturmaktadır. Elverişli coğrafi konumu ve en büyük pazarlara yakın olması, Özbekistan'ı yabancı yatırımcılar için cazip hale getirmektedir. Buna ek olarak, Özbekistan, 300 milyondan fazla nüfusu ile Özbekistan ürünlerine gümrüksüz erişim imkânı veren BDT ülkeleri ile Serbest Ticaret Anlaşmasına sahiptir.

BDT ülkeleri ile serbest ticaret anlaşması

Kapsamlı ve derinlikli yenilenme ve reformların ardından Özbekistan, makroekonomik istikrarın yanı sıra düzenli büyümesini sürdürmüştür. Devam eden küresel finansal ve ekonomik krize rağmen, ülkenin 2000 yılından 2016 yılına kadar yıllık GSYİH artış oranı ortalama %8 olmuştur. Dünya Bankası tarafından her yıl yayınlanan "Global Economic Estimations" raporuna göre, Özbekistan 2017 yılında yıllık %7,8'lik GSYİH artış oranı ile dünyanın en hızlı büyüyen beş ekonomisinden birisidir. Ayrıca, Özbekistan yönetimi, ülke GSYİH'sının 2030 yılına kadar en az iki kat artırılması görevini önüne koymuştur. Köklü yapısal reformlar sayesinde ülke, sanayide hızlı bir büyüme yakalayarak GSYİH içindeki payını 2015 yılındaki %33,5 seviyesinden %40'a çıkarmayı hedeflemektedir.

ENDÜSTRİ ÇEŞİTLİLİĞİ

Özbekistan, Orta Asya'da ekonomisini en fazla çeşitlendirmeyi başarmış ülkelerden biridir. Ülke, modern otomobil ve kamyonların yanı sıra yüksek kaliteli tarım makineleri, mineral gübreler, tekstil ve eczacılık ürünleri üretmektedir. Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev tarafından onaylanan "2017-2021 Yılları Eylem Stratejisi"ne göre, Özbekistan Cumhuriyeti'nin kalkınmasındaki öncelikli beş yönelimden biri; yapısal dönüşümler derinleştirilerek, aşağıda yer alan önde gelen endüstri dallarının modernize edilmesi ve çeşitlendirilmesi amacıyla ulusal ekonominin rekabet gücünün artırılmasıdır:

- Ulusal ekonomide istikrarın sağlanması; sanayi, hizmetler, küçük işletmeler ve özel girişimciliğin payının artırılması;
- Üretimin modernizasyonu; teknik ve teknolojinin yenilenmesi; imalat, ulaştırma, iletişim ve sosyal altyapı projelerinin uygulanmasına yönelik aktif bir yatırım politikasının uygulanması;
- Özellikle, yerel ham maddelerin işlenmesine dayanan yüksek katma değerli ürünlerin üretimi için yüksek teknolojik imalat sanayii kollarının gelişiminin sağlanması ve endüstrinin daha modern hale getirilerek çeşitlendirilmesi;
- Ekonomi için etkili bir rekabet ortamının oluşturulması, mal ve hizmetler piyasalarında tekelin kademeli olarak azaltılması;
- Temelde yeni ürün ve teknolojilerin piyasaya sürülmesine hakim olmak, bu sayede iç ve dış pazarlarda yerli malların rekabet gücünü sağlamak;
- Başta tüketici ürünleri ve tamamlayıcı parçalar olmak üzere, üretimin yerelleştirilmesi ve ithalat ikamesinin teşvik politikasının sürdürülmesi, endüstriyel işbirliğinin yaygınlaştırılması;
- Ekonominin enerji ve kaynak yoğunluğunun azaltılması, enerji tasarruflu teknolojilerin üretime yaygınlaştırılması, yenilenebilir enerji kaynakları kullanımının yaygınlaştırılması, ekonomi sektörlerinde iş performansının artırılması;
- Mevcut serbest ekonomik bölgelerin, teknoparkların, küçük sanayi bölgelerinin verimliliğini artırma ve yenilerinin oluşturulması;
- Hizmet sektörünün hızlandırılmış gelişimi, gayri safi yurtiçi hasılanın oluşumunda hizmetlerin rolünün ve payının artırılması, öncelikle modern ve gelişmiş teknolojiler aracılığıyla sağlanan hizmetlerin yapısını kökten değiştirilmesi;

- Turizm endüstrisinin hızla geliştirilmesi, ekonomiye katkısının ve rolünün artırılması, turizm hizmetlerinin çeşitlendirilmesi ve kalitesinin artırılması, turizm altyapısının güçlendirilmesi;
- İhracat faaliyetlerinin liberalizasyonu ve basitleştirilmesi, ihracat yapısının ve coğrafyasının çeşitlendirilmesi, ekonomik sektörlerin ve hudutların ihracat potansiyelinin genişletilmesi ve mobilize edilmesi;
- Karayolu ve ulaştırma altyapısının geliştirilmesi, ekonomi, sosyal alan ve yönetim sistemlerine bilgi ve iletişim teknolojilerinin uygulanması.

**Madencilik
ve metalurji**

**Petrol... ..gaz
...ve petrokimya
...endüstrisi**

**Gıda
endüstrisi**

**İlaç
endüstrisi**

**İnşaat
malzemeleri**

**Otomotiv
endüstrisi**

**Kimya
endüstrisi**

**Tarım
makineleri
mühendisliği**

**Elektrik
Mühendisliği**

**Tekstil
imalatı**

**Makina
mühendisliği**

**Tekstil
makineleri**

ÖZBEKİSTAN - TEMEL BİLGİLER

Önemli doğal gaz ve petrol rezervlerine sahip olan Özbekistan, enerji ihtiyacının tamamını kendi kaynaklarından karşılamaktadır. Aynı zamanda dünyanın ilk on altın üreticisi arasında yer alan ülke yine dünyanın beşinci büyük pamuk ihracatçısı konumundadır.

İŞ • • • PİYASASI

Bölgedeki en önemli işgücü piyasasına ev sahipliği yapan Özbekistan'da yaklaşık 18,5 milyon kişiden oluşan potansiyel işgücü ülkenin toplam nüfusunun %57'sini oluşturmaktadır. Üstelik nüfusun %63'ü 30 yaşın altındadır. Nüfusun yaklaşık %50'si, kayıt dışı ekonomi payının oldukça yüksek olduğu özel sektörde çalışmaktadır. Ülke çapında okuma yazma oranı %97 seviyesindedir. Özbekistan'daki yabancı şirket temsilciliklerine göre Özbek gençleri değişen uluslararası ticari uygulamalara uyum sağlamada oldukça esnek olabilmektedirler.

Ülkede her bölgesel merkezde devlet üniversiteleri olmak üzere yaklaşık 70 yüksek öğretim kurumu bulunmaktadır. Ayrıca Westminster Uluslararası Üniversitesi, Moskova Devlet Üniversitesi, Rusya Petrol ve Gaz Üniversitesi, Singapur Gelişim ve Yönetim Enstitüsü, Torino Politeknik Üniversitesi ve Taşkent'teki INHA Üniversitesi gibi uluslararası üniversitelerin temsilcilikleri vardır. İstidat Fonu (Fond Istedod) adlı kamu eğitim programı aracılığıyla tüm dünya üniversitelerinde akademik derece alan genç uzmanlar bulunmaktadır.

TİCARET VE YATIRIM

Sadece 2017 yılının ilk çeyreğinde Özbekistan, ülkenin ana stratejik ortaklarıyla ticari ilişkilerini önemli ölçüde güçlendirmiş ve genişletmiştir. Cumhurbaşkanı Ş. Mirziyoyev'in Kazakistan'a ilk ziyareti sırasında toplam 1 milyar dolarlık 75 adet ticaret anlaşması imzalanmıştır. İlgili toplantıda belirtildiği gibi, 2016 yılında Kazakistan ve Özbekistan arasındaki ticaret hacmi yaklaşık 1,5 Milyar ABD Doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Önümüzdeki yıllarda, her iki ülke de bu rakamı 5 milyar ABD Dolarına çıkarmaya planlamaktadır. Buna ek olarak, Özbekistan'ın ikinci büyük ticaret ortağı olan Rusya ile yapılan ticaret %260 oranında artmış olup, 2017 sonu itibarıyla 5 milyar ABD Dolarına ulaşması beklenmektedir. 4-5 Nisan 2017'de Özbekistan Cumhurbaşkanı'nın Rusya'ya yaptığı resmi ziyaret sırasında, toplam 16 milyar dolarlık 50'den fazla anlaşma imzalanmıştır. Yine Mayıs ayında Özbekistan ana ticaret ortağı olan Çin ile toplam 23 milyar ABD Doları tutarında 100'den fazla anlaşma imzalamıştır. Ayrıca Özbekistan "Yeni İpek Yolu" adlı küresel projeye aktif olarak katılmaktadır. 2013'te Çin Halk Cumhuriyeti hükümeti tarafından önerilen bu girişim, ekonomik entegrasyonu ve serbest küresel ticaretin desteklenmesini amaçlamaktadır.

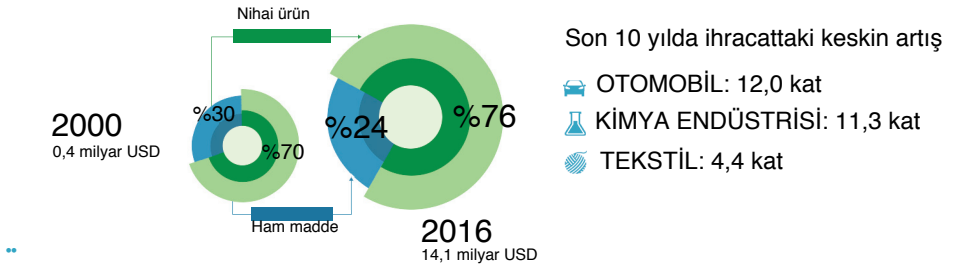
Yukarıda bahsi geçen tüm gelişmeler, Özbekistan Hükümetinin ticaret ve yatırım faaliyetlerini geçmişte emsali olmayan bir şekilde genişletme çalışmalarına işaret etmektedir.

İHRACAT

Özbekistan'ın bağımsızlığının ilk yıllarında ülkenin toplam ihracatının %70'inden fazlasını ham maddeler oluştuyordu. İhracatın çeşitlendirilmesi ve artırılmasına yönelik çok sayıda reform sonucunda, Özbekistan bugün katma değerli ürün ihraç eden, üstelik ihracatın %76'sı bitmiş ve yarı mamul ürünlerden oluşan bir ülke haline gelmiştir. Son yirmi yıl içerisinde Özbekistan'ın ihracatı 30 kattan fazla artmıştır. Binek araçları ihracatı 12 kat, ipelik ihracatı 4,4 kat ve mineral gübre ihracatı ise 11,3 kat artmıştır.

Devlet, ihracat yapan şirketleri desteklemek ve ihracat hacmini artırmak için birtakım vergi muafiyetlerini getirmiştir. İhracatçı işletmeler ÖTV'den muaf tutulmuştur ve KDV oranı 0'a eşittir. Ayrıca, ihracatçı işletmelerin gelir vergisi, emlak vergisi ve tek vergi matrahı diğerlerine göre daha düşük hesaplanmaktadır. Buna ek olarak, ülkede ticareti kolaylaştırmak amacıyla gümrük vergi ve harçlarının büyük bölümü ya kaldırılmış ya da önemli oranda azaltılmıştır.

OTOMOBİL

- 12 kat arttı

ÇİMENTO

- 6-8 kat arttı

PETROL ÜRÜNLERİ

- 6-5 kat arttı

MEYVE VE SEBZE

- 14-1 kat arttı

PAMUK İPLİĞİ

- 4-7 kat arttı

MINERAL GÜBRELER

- 11-7 kat arttı

KÜÇÜK İŞLETMELERİN

İHRACATI ARTTI

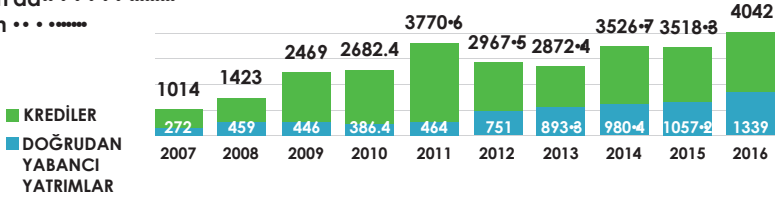
10 kat

DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Cumhurbaşkanı Ş. Mirziyoyev tarafından onaylanan yatırım programına göre, 2017 yılı sonuna kadar Özbekistan, 199 projede toplam 4,5 milyar ABD Doları tutarında doğrudan yabancı yatırım çekilmesini planlıyor. 2016 yılında Özbekistan'daki yabancı yatırım ve kredi hacmi bir önceki yıla göre yüzde 11,3 artarak 3,7 milyar ABD Doları olmuştu. 2017 yılı için artış oranının %21,6 seviyesinde gerçekleşeceği hesaplanmaktadır. Yatırım Programı çerçevesinde, 2016 yılında inşaat ve yeniden yapılanma sözleşmelerin imzalandığı 368 yeni yatırım projesi başlatıldı. 37 yeni yerel ürün çeşidi üretildi. Mühendislik, iletişim ve karayolu taşımacılığı altyapısının geliştirilmesi için uygulanan projeler de bunlar arasında yer almaktadır.

Özbekistan'da

yatırımların

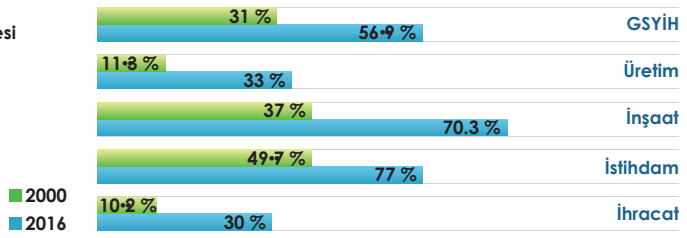
KOBİ'LERİN KATKILARI

2016 yılında yeni kurulan küçük ve orta ölçekli işletmelerin sayısı 2015 yılına göre yüzde 18,1 oranında artarak 31,8 bin civarında gerçekleşti. 2016 yılı verilerine göre KOBİ'lerin GSYİH içindeki payı %56,9 olarak gerçekleşmiştir. 2000 yılında bu oran sadece %31 seviyesindeydi. Bugün, KOBİ'ler sanayi üretiminin %38,9'unu, perakende ticaretin %87,1'ini, ücretli hizmetlerin ise %50,8'ini oluşturmaktadır. KOBİ sektörünün toplam üretim içindeki payı %33, inşaat sektöründeki payı %70,3, ülke ihracatındaki payı %30'dur. Sektör toplam istihdamın %77'sini sağlamaktadır.

Özbekistan'ın toplam yabancı yatırımının %40,3'ünü oluşturan KOBİ yatırımları 2016 yılında bir önceki yıla göre %22,9 oranında artarak 19,96 trilyon Özbek Somu tutarına ulaşmıştır.

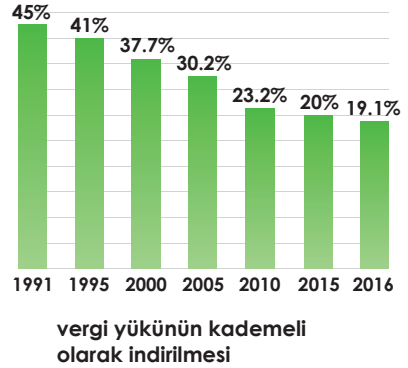

Küçük işletme ve özel girişimciliğin geliştirilmesi (Development of SME)

VERGİLENDİRME VE LİSANS

Son yirmi yılda, ülkedeki vergi yükü üç kat azalmıştır. Özbekistan'da temel Kurumlar Vergisi oranı %7,5, küçük işletmeler için Tek Vergi oranı sadece %5'tir. Katma Değer Vergisi oranı %20'dir. Son yıllarda, işletmelerin mali rapor ve istatistik gibi yükümlülükleri yarı yarıya azaltılırken bürokrasinin azaltılması amacıyla yaklaşık 160 ruhsat ve izin prosedürüne son verilmiştir. Vergi yükü kademeli olarak azaltılmıştır.

ÖZBEKİSTAN'DA DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMCI ŞİRKETLER

Özbekistan'da halen 5000'den fazla yabancı sermayeli işletme faaliyet göstermektedir. Olumlu bir yatırım ortamı ve çeşitli hükümet teşvikleri, dünya pazarında güçlü bir rekabet avantajının yaratılmasını sağlamıştır.

ÖZBEKİSTAN'DAKİ YABANCI İŞLETMELER

TAŞIMACILIK

HAVACILIK

"Taşkent merkezli "Uzbekistan Airways" (Özbekistan Havayolları) Özbekistan'ın bayrak taşıyıcı şirkettir. Özbekistan Havayolları, Taşkent Uluslararası Havaalanı'ndan büyük finans merkezleri dahil Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika'daki birçok uluslararası noktaya doğrudan sefer düzenlemektedir. Özbekistan'ın 11 havalimanı uluslararası niteliktedir. Avrupa ve Asya'da 50'den fazla şehirden sefer düzenlenen Özbekistan'a ayrıca Yeni Zelanda ve Alaska'dan charter seferleri gerçekleştirilmektedir.

MOSKOVA: 4.15 SAAT,
HAFTADA 7 GÜN

PARİS: 7.10 SAAT,
HAFTADA 2 GÜN

SINGAPUR: 10.05 SAAT,
HAFTADA 1 GÜN

MİNSK: 5.20 SAAT,
HAFTADA 2 GÜN

DUBAİ: 3.35 SAAT,
HAFTADA 3 GÜN

LONDRA: 7.40 SAAT,
HAFTADA 2 GÜN

İSTANBUL: 5.25 SAAT,
HAFTADA 4 GÜN

NEW YORK: 16.50 SAAT,
HAFTADA 2 GÜN

SEUL: 6.20 SAAT,
HAFTADA 3 GÜN

DEMİRYOLLARI ŞEBEKESİ

Özbekistan, son yıllarda demiryolu ağına yönelik çok önemli yatırımlar yapmıştır. Toplamda 1.200 kilometreden fazla yeni demiryolu inşa edilmiş, 3.800 kilometreden fazla demiryolu yenilenmiş ve yaklaşık 1.100 kilometrelik demiryolunun elektrifikasyonu sağlanmıştır. Bunun sonucunda ülkenin tüm bölgelerini kapsayan demiryollarının toplam uzunluğu 6.500 kilometreye ulaşmıştır. Bir sonraki başarı, Haziran 2016'da Özbekistan ile Çin arasındaki en kısa demiryolu hattı haline gelen ve bugün iki ülke arasındaki stratejik ortaklığın sembolü olan Angren-Pap elektrikli hattının faaliyete geçmesidir. Bu hattın inşaatında "Çin Demiryolu Tünel Grubu"nın binden fazla uzmanı ile birlikte Özbekistan'dan da üç binden fazla demiryolu çalışanı ile üç yüzü aşkın elektrik mühendisi görev almıştır.

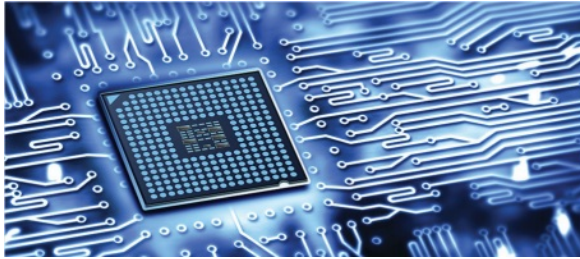
OTOYOLLAR

Uluslararası iletişimlerin geliştirilmesinde en önemli kaynak otoyollardır. 2016 yılında Özbekistan'da yaklaşık 256 kilometre yol yeniden inşa edilirken 94,4 kilometrelik uluslararası ve devlet yolu onarılmıştır. Şu anda, ülkedeki otoyol ağının toplam uzunluğu 183 bin kilometreyi aşmaktadır. Bunların arasında, uzunluğu yaklaşık üç bin kilometre olan Özbekistan'ın ulusal otobanı da dahil olmak üzere uluslararası, ulusal ve yerel karayolları bulunmaktadır. Özbekistan'da etkili bir altyapı oluşturulmasına yönelik önemli bir adım da serbest ekonomik bölgelerin (SEB) oluşturulması oldu. Nevai Havalimanı'nda kurulan özel ekonomik bölge (SEB) ve Nevai kentinde bulunan uluslararası intermodal lojistik merkezi, bölgedeki en büyük ve en ileri teknolojik hava kargo komplekslerinden biridir. Bugün, Özbekistan'ı Avrasya'nın Frankfurt, Milano, Brüksel, Viyana, Oslo, Basel, Zaragoza, Dubai, Delhi, Tahran, Inchon, Tianjin, Hanoi ve Şangay'ın ana lojistik merkezleriyle birleştirmektedir.

DIJİTAL ALTYAPI

Ülkede uzunluğu 17,9 bin km'ye ulaşan fiber optik hatlar geniş bantlı İnternet erişim servislerinin kalitesini önemli ölçüde artırmıştır. Son üç yılda geniş bantlı fiber optik iletişim hatlarını genişletme projesi sayesinde geniş bantlı telekomünikasyon şebekelerinin sayısı %40, abone sayısı %50 artmıştır. Böylece, video telefonu, İnternet TV, yüksek hızlı İnternet servisi, yüksek çözünürlüklü HD yayın hizmetlerinin sağlanması ve modern telekomünikasyon hizmetlerinin çeşitlendirilmesi mümkün hale gelmiştir. Veri aktarımın iletişim omurga ağının modernizasyonu, bölgelere -10 Gbit/s, illere ise 40 Gbit/s miktarda veri iletim hızını sağlamaktadır.

Saniyede 100 Gbit/s'ye kadar veri iletebilen bir DWDM iletişim ağı kurulmuştur. Omurga ağlarının iletkenliğinin ve yüksek hızlı İnternet hizmetlerinin sunulmasını sağlayan bu ağı bu kadar yüksek hızda Orta Asya'daki ilk telekomünikasyon sistemi olduğuna dikkat edilmelidir. Mobil iletişim ağı dinamik bir şekilde genişlemektedir, mobil iletişim abone sayısı son 10 yılda 7,5 kat artmıştır. Şu anda, ülkede 16.500 baz istasyonu bulunmaktadır. Şimdiden, iletişim operatörleri, telekomünikasyon hizmetlerinin çeşitliliğini artıracak ve yüksek hızlı İnternet erişimini geliştiren dördüncü nesil bir mobil iletişim ağını oluşturmaktadır.

IV

SERBEST EKONOMİK BÖLGELER

Özbekistan'da halen SEB Nevai, SEB Angren ve SEB Cizzak olmak üzere üç serbest ekonomik bölge (SEB) faaliyettedir. Ocak 2017'de Cumhurbaşkanı Ş. Mirziyoyev "SEB Ürgüt", "SEB Gicduvan", "SEB Kokand" ve "SEB Hazarasp" adlarıyla dört yeni serbest ekonomik bölge oluşturulmasını öngören kararnameyi imzalamıştır. Ayrıca, Cumhurbaşkanı kararını izleyerek yedi yeni ilaç üretim bölgesi oluşturulmuş bulunmaktadır. Bunlar; Surhanderya ilinde "Baysun-pharm", Taşkent ilinde "Bostanlık-pharm", "Parkent-pharm" ve "Kasansay-pharm"; Sirderya ilinde "Sirderya-pharm", Nukus ilinde "Nukus-pharm", Cizzak ilinde "Zaamin-pharm" olarak sıralanmıştır.

Kararname, kalanlar haricinde, serbest ekonomik bölgeler için aşağıdaki amaç ve hedefleri sağlar:

- Talebi yüksek veya katma değeri yüksek olan ithal ürünlerin üretimi için modern üretim tesisleri inşa edilmesi, yabancı ve yerli yatırımcılar tarafından yatırımın ülkeye kazandırılması;
- Meyve ve sebzeler, tarım ürünleri, tekstil, halı, ayakkabı ve deri ürünleri, çevresel açıdan güvenli kimya, ilaç, gıda, elektrik mühendisliği, makine mühendisliği ve otomotiv, yapı malzemeleri ve diğer sektörlerde derin işleme, depolama ve ambalaj alanında yeni çağdaş yöntemlerin uygulanması;

Ekim 2016'da yapılan yatırımların miktarına bağlı olarak 3 ila 10 yıllık bir süre için ayrıcalıklı statü sağlayan SEB'in tüm katılımcılar için hükümet tarafından vergi ve gümrük rejimleri birleştirmiştir. Bunlar;

- Arazi vergisi, gelir vergisi, tüzel kişilerin emlak vergisi, iyileştirme ve sosyal altyapı, mikro firma ve küçük işletmeler için tek vergi ödemelerinin yanı sıra Maliye Bakanlığına bağlı devlet okulları, meslek yüksekokulları, akademik liseler ve sağlık kurumlarının yeniden inşası, yenileme ve donanımı için Cumhuriyet Yol Fonu ve bütçe dışı fonuna zorunlu aidatların;
- Firmaların üretimde kullanmak amacıyla ithal ettiği ekipman, ham madde ve bileşenlerin yanı sıra, Bakanlar Kurulu tarafından onaylanan listelere göre ülkede üretilmeyen ve projeler kapsamında ithal edilen inşaat malzemeleri (gümrükleme ücretleri hariç) gümrük vergilerinden muaf tutulmuştur.

V

SANAYİ SEKTÖRLERİNDE YATIRIM FIRSATLARI

2016-2020 yılları arasında Özbekistan Cumhuriyeti ilaç endüstrisinin daha da geliştirilmesi için uygulanacak teşvik programı çerçevesinde 16 Eylül 2016 tarihinden geçerli olmak üzere ilaç üreticileri için temel vergi kolaylıkları sağlanmıştır. Bu işletmeler 1 Ocak 2021 tarihine kadar, gelir ve emlak vergisi, mikro firmalar ve küçük işletmeler için tek vergi ödemesinden ve Cumhuriyet Yol Fonu'na zorunlu aidatların ödemesinden muaf tutulmuşlardır. Buna ek olarak, bu kategorideki şirketler, Özbekistan'da üretilmeyen ve yatırım projeleri kapsamında ithal edilen teknolojik ekipman, malzeme, bileşen ve yedek parçalar ile Özbekistan Cumhuriyeti'nde üretilmemiş ve ilaç ve tıbbi ürün imalatında kullanılacak ithal ve yardımcı maddeler için gümrük vergilerinden muaf tutulmuşlardır(gümrük ücretleri hariç).

YATIRIM PROJELERİ

PROJENİN ADI	DEĞERLENDİRME DEĞERİ	PROJENİN GERÇEKLEŞTİRİLMİ DÖNEMİ
Çocuklar için ilaç üretiminde genişleme (şuruplar)	1,0 milyon \$	
Tek kullanımlı tıbbi aletleri imalatı organizasyonu	1,5 milyon \$	2017-2018
İnfüzyon solüsyonlarının damar içi infüzyonu için tek kullanımlık infüzyon sistemlerinin organizasyonu	Değerlendirme sürecinde	2017-2018
Tek kullanımlı şırınga üretim organizasyonu	Değerlendirme sürecinde	2017-2018

TEKSTİL ENDÜSTRİSİ

Tekstil, konfeksiyon ve triko sektörünün dinamik gelişimi; pamuk ve ipek ham maddelerinin daha detaylı işlemesi ve ihracata yönelik mamul ürünler ile dış pazarlarda yüksek talep gören ürün yelpazesinin genişletilerek yabancı yatırımlar için cazibe merkezi haline getirilmesi amacıyla 1 Ocak 2017'den itibaren, tekstil ve giyim sektörlerinin gıda dışı tüketici ürünlerinin ihracatından elde edilen döviz gelirlerinin bir kısmının zorunlu satışı iptal edilmiştir; Ayrıca, bu şirketler 1 Ocak 2020'ye kadar aşağıda yazılan ürünler için gümrük vergilerinden (gümrük ücretleri hariç) muaf tutulmuşlardır:

-Özbekistan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu tarafından onaylanan listelere göre, bu kararın 2. Ekine dahil, yatırım projelerinin uygulanması çerçevesinde ithal edilmekte olan ve ülkede üretilmeyen teknolojik ekipman, aksesuarlar ve yedek parçalar;

Buna ek olarak, gıda dışı tüketim malları, tekstil ve konfeksiyon üretimi konusunda uzmanlaşmış kuruluşlara, 1 Ocak 2020'ye kadar vergi ve gümrük kolaylıkları ve muafiyetleri aşağıdaki şekilde verilir:

- Gelir vergisi ve emlak vergisi ile mikro firmalar ve küçük işletmeler için tek vergiden, Cumhuriyet Yol Fonu'na zorunlu aidatların ödenmesinden muafiyet;
- Özbekistan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu tarafından onaylı listelerine göre gıda dışı tüketim malları üretimi için kullanılan komisyon sözleşmeleri temelinde Cumhuriyette üretilmeyen ham madde ve malzemelere, ithal ekipman, yedek tamamlayıcı parçalar için (gümrük ücretleri hariç) gümrük vergilerinden muafiyet;

- Bakanlar Kurulu tarafından onaylanan yukarıdaki listede yer almayan gıda dışı tüketim mallarından üretim için gerekli ham madde ve aksesuar ithalatı için gümrük beyannamesinin tescili tarihinden itibaren en fazla 60 gün süreyle gümrük vergilerinin (gümrük ücretleri hariç) ödenmesinin ertelenmesi.

YATIRIM PROJELERİ

PROJENİN ADI	DEĞERLENDİRME DEĞERİ	PROJENİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ DÖNEMİ
Buhara ili • • • • • ilçesinde bitmemiş şantiye alanında tekstil kompleksinin oluşturulması	65,5 milyon \$	2018-2019
Konfeksiyon ve yarı mamul ürünlerin piyasaya sürülmesiyle Taşkent, Namangan ve Semerkant illerinde tekstil ürünlerinin tam bir döngüsünün oluşturulması ve dünya pazarlarında talebin sağlanması	Değerlendirme sürecinde	2019
Denov pamuğu bazında tekstil tesislerin organizasyonu (pamuk ipliği, dikiş ve triko ürünleri)	22,1 milyon \$	2018-2019
Buhara ili Romitan ilçesinde bitmemiş bir şantiye temelinde bir tekstil tesisinin oluşturulması	6,5 milyon \$	2018-2019
• • • • • ilinde tekstil tesisinin organizasyonu	22,1 milyon \$	2018-2019
Buhara ili • • • • • ilçesinde bitmemiş bir şantiye alanında tekstil tesisinin oluşturulması	65,5 milyon \$	2018-2019

TURİZM

Aralık 2016'da Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev tarafından imzalanan "Özbekistan Cumhuriyetinde Turizmin Hızlı Gelişimini Sağlama Tedbirleri Hakkında Kararname" ile, aşağıdaki ana amaçları ve öncelikleri belirlenmiş ve bu alandaki devlet politikalarının iyileştirilmesini sağlayan ve bu noktada turizm sektöründe radikal bir reform için yeni tedbirler öngörülmüştür:

Öncelikler:

- Turizm sektörünün işletmelerinin faaliyeti için elverişli koşulların yaratılması, turizmin gelişimine, vize ve tescil işlemleri, pasaport ve gümrük kontrollerinin basitleştirilerek engellerin ortadan kaldırılması;
- Turistik hizmetlerinin organize edilmesinde rehberlerin ve turistlerin yaşam ve sağlık güvenliğini garanti konusunda birtakım tedbirlerin uygulanması ;
- Yeni Potansiyel turizm türlerinin yani, hac yolculuğu, çevresel ekolojik, bilgilendirme, etnografik, gastronomik, spor, sağlık, tarım, sanayi, iş, çocuk, gençler ve aile turizmin hızı geliştirilmesi;
- Turizm sektöründe uluslararası ve ulusal kuruluşlar, büyük yabancı markalar ve şirketler ile, turistik hizmetlerin gelişmiş uluslararası standartlara getirilmesi ile işbirliğinin artırılması;
- Bölgelerde, özellikle otelcilik, ulaşım ve lojistik, kamu hizmetleri ve bu amaçlar için yabancı yatırımların çekilmesi, modern turizm altyapısının gelişimini hızlandırılması;

-Rekabetçi turizm ürünlerinin geliştirilmesi, bölgede yeni turistik rotalar oluşturulması, dünya turizm pazarlarında tanıtımı;

-Turizm endüstrisi için nitelikli işgücü ihtiyacının karşılanması amacıyla eğitim sisteminin kökten geliştirilmesi. Bu kararnamenin diğer önemli özelliği, turizm alanında girişimci aktivitesini teşvik etme, turizm altyapısının gelişmesini, turistik şirketlere ek yararlar ve tercihlerin sağlamasıdır.

Özellikle:

- Tur operatörleri, turistik hizmetlerin sunulmasından elde edilen dövizlerin zorunlu satışından muafittir;
- Zorunlu döviz satış tutarı oteller için döviz gelirlerinin sadece %25'i oranında belirlenmiştir.
- Yabancıların konaklama hizmetleri için ödemeleri, ülkeler için devlet kuruluşları tarafından yapılan ödemeler hariç, konvertibl para birimi cinsinde yapılır;
- En az dört yıldızlı otel ve motel rezervasyonu yapan tüzel kişiler, kurumlar vergisi, arazi vergisi ve emlak vergisi, tek vergi ödenmesinden beş yıl süre ile muaf tutulmuştur.
- Turizm şirketleri tarafından dokuz kişiden fazla kapasiteli yeni taşıt aracı satın alınması sırasında ödenmesi gereken Ulusal Karayolu Fonu kesintisi %20 yerine %3 olarak uygulanacaktır.

YATIRIM PROJELERİ

PROJENİN ADI	DEĞERLENDİRME DEĞERİ	PROJENİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ DÖNEMİ
Semerkant şehrinde otel kompleksi Samarkand'ın yeniden inşası	20 milyon \$	2018-2019
278 odalı Afrosiyob Sarayı otel kompleksinin inşası	Değerlendirme sürecinde	2018-2019
Samarkand bölgesindeki otel ve konuk villaları ile 150 odalı bir su-eğlence kompleksi inşaatı	Değerlendirme sürecinde	2018-2019
Samarkand'daki otel kompleksi Bukhara'nın 222 odalı yeniden inşası	20 milyon \$	2018-2019
Bukhara şehrinde bulunan otel kompleksi Zarafshon'un 237 odayla yeniden inşaatı	Değerlendirme sürecinde	2018-2019
Bukhara şehrindeki Varakhsha otel kompleksinin 230 odalı restorasyonu	1 milyon \$	2018-2019
Taşkent bölgesindeki Chimgan dağlarında yeni yıl boyunca spor ve eğlence kompleksi inşaatı	Değerlendirme sürecinde	2018-2019

KİMYA ENDÜSTRİSİ

Ülke İhracata yönelik kimyasal ürünlerin kapsam ve yelpazesinin genişletilmesi, kimya tesislerinin modernizasyonu ve zengin maden kaynaklarının daha verimli işletilmesini sağlamak amacıyla Ülke yönetimi tarafından "2020 Yılına Kadar Kimya Sanayi Gelişimi Programı" onaylanarak uygulamaya konmuştur. Bu amaçla yabancı yatırım çekilmesine 2.650.000.000 USD tutarında 23 projenin uygulanması bekleniyor.

Bunun bir sonucu olarak PVC, lastikler, aktarma kayışları, üretim çeşitlendirecek tarım makineleri, karbon siyahı, potasyum sülfat, deterjanlar, potasyum hidroksit ürünlerinin üretiminde 15 yeni üretim tesisinin oluşturulması bekleniyor. Özellikle 2019 yılında gübre ürünlerinin üretiminde artış oranı 2014 yılına nazaran %25'inden %37'ine yükselecektir ve toplam üretim artışının 2021 yılında %50'den fazla olması beklenmektedir.

YATIRIM PROJELERİ

PROJENİN ADI	DEĞERLENDİRME DEĞERİ	PROJENİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ DÖNEMİ
Navoi bölgesindeki sülfürik asit ve ekstraksiyon fosforik asit (EFC) üretimi organizasyonu	250,0 milyon \$	2016-2019
JSC "Ferganaazot" da yapıştırıcı ve diğer yapıştırıcıların üretiminin organizasyonu	4,5 milyon \$	2017-2018
Karbon siyahı üretim organizasyonu	10,0 milyon \$	2017-2018
Kolloidal sülfür üretiminin organizasyonu	2,0 milyon \$	2017-2019
Kompozit malzemelerden ürünlerin imalatı organizasyonu	15,00 milyon \$	2016-2017
Taşkent bölgesindeki yeni bir sülfürik asit üretimi (Almalyk kenti)	105,0 milyon \$	2016-2018
JSC "Samarkandkimyo" da kompleks mineral gübrelerin imalatı	330,0 milyon \$	2016-2019
JSC Samarkand kimyo'daki kompleks mineral gübrelerin üretim organizasyonu (II. Evre)	330,0 milyon \$	2027-2029
Elektrokhimzavod JSC ortak girişiminde çeşitli boyalar, pigmentler ve boyaların üretim organizasyonu	30,0 milyon \$	2025-2030
Nivo selüloz verniklerin filizleme tabanların organizasyonu, Navoi bölgesi emaye boyalar (yeni şirket)	30,0 milyon \$	2018-2020
JSC "Navoiazot" da metilselüloz ve metil klorür üretiminin organizasyonu	10,0 milyon \$	2017-2019
Navoi bölgesindeki sülfürik asit ve ekstraksiyon fosforik asit (EFC) üretimi (II evre)ikinci aşama inşaatı	25,0 milyon \$	2017-2018
Samarkand kimyo JSC (III aşamalı) temelinde NPK gübresi üretiminin yaygınlaştırılması	25,0 milyon \$	2023-2025
Navoi bölgesindeki ikinci aşamada sülfürik asit ve ekstraksiyon fosforik asit (EFC) üretimi (II evre)	250,0 milyon \$	2026-2029

PROJENİN ADI	DEĞERLENDİRME DEĞERİ	PROJENİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ DÖNEMİ
JSC Samarkandkimyo'da NPK gübrelerinin üretiminin genişletilmesi (IV evre)	25,0 milyon \$	2027-2029
JSC "Navoiyazot" temelinde melamin üretimi için ortaklık şirketin kurulması belirlenmektedir	100,0 milyon \$	

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

**EXPAND YOUR
HORIZONS!**

☎ +998 (71) **238-97-77**
📠 +998 (71) **238-99-91**
✉ info@invest.gov.uz

🌐 invest.gov.uz
📍 1 Islom Karimov street
Tashkent, Uzbekistan, 100029